

gkih vladarjih. »Kadar on govori, angeli molče.« »Dejstvo bi morali bčeti nad njegovo glavo in ga čuvati.« Radić je Brutus in Napoleon, ljudski tribun in pesnik, govornik in bohem. Ali bo končal na predsedniškem toku, ali pa na — viskicu. Popularen je, da reči moremo, on je nekronani hrvatski kralj. Tako hudo sicer ni, toda neokusno hvalisanje dunajskega škoka ntegne povečati bolno fantazijo tega političnega nevrastenika in mu res še bolj stopiti v glavo, nego je to zanj dobro. Ker na predsedniškem stolu Radić pač ne bo svršil, ostane samo še — ne ravno vislice, dovoli je, če se ta človek preživi z dobo, ki je, kakor sedanja, edina zmožna, da dvigne podobne neurejene, a ognjene karakterje iz obične mase do političnega značenja. Na Hrvatskem se sedaj privikrat udeležujejo široke mase političnega življenja: prej se je zanje le malo kdo brigal, niti voline pravice niso imele. Sedaj prihajajo na politično pozornico brez šole, brez vzgoje, brez organizacije, opilane z raznimi nerazumljenimi gesli, potresene v svetovnem polomu, socialno nezadovoljne, v svobodi, ki ne čuti nikake brzde reda. Ni čuda, če gledamo s skrbjo, kako se razni politični spekulanti polasčajo nezkušenega vodstva v tem delu naše domovine. Radić je med njimi morda najpaznejši. Najslabši getovo ni. Maglarsko izveščevanje. Maglarski politični »Hirado« izveščuje: U Subotici se popisuje pučanstvo. Srpske okupacione čete da rade sve moguće, ne bi li im uspelo dokazati tim popisom pučanstva, kako tamo maglarstvo zlo stoji. Komisar za popis pučanstva pita: Umijete hrvatski? Ako je odgovor pozitivan ili ako zopitan kaže, da razume hrvatski, to je ubrojen kao nemaglar. Tako se isto zbiva s onima, koji nešto srpski razumiju. Imali netko slučajno hrvatsko prezime, ma da bi on bio i ranjeli Maglar, označen je kao nemaglar. Protesti proti ovakvom postupku nemaju nikakva učina. — Toliko »Hirado« No tko pozna i samo malo Maglare, otkrah mu je jasno, da oni, koji ne znaju, da je srpski i hrvatski jezik jedan jezik, da nije Maglar. Oni, koji imaju ime slavenskog korena, tai jednako ne može da bude Arpadovac. Postupanje naše uprave tamo, ne samo što nije nepravedno nego posve tužno i nužno. Istina to zahteva.

Uhvačen kit na našoj obali. U novigradskom zaljevu ovih dana uhvatiše ogromnoga kita. Došavši u plitko nedaleko kraja, narod je opazio to nevidjeno čudo i sletio se masovno da ga vidi. Doznajući za to talijanska vojska, sa torpilarkama i motornim čamcima počli su k kitu, te ne mogavši ga drugačije ubiti, minirahu ga. Nekoliko hektolitara krvi iz njega je izaslo, tako da se more na široko crvenilo. Kad su ga iznesli na kraj i izvagali, bilo je u njemu preko 110 q. Samo srce teško je nešto preko 300 kg. Rep koji je širok nekoliko metara i lopatice doveženo je na Reku, te je izloženo blizu rečke ribarnice. Ovo je prvi slučaj, da se tako ogromni kit uhvatio u Jadranskomu moru i na našoj obali.

Željezničarska stavka pred vojnim sudištem.

Včeraš dopoldne se je pred tržaškim vojnim sudiščem nadaljevala in zaključila razprava proti 63 željezničarjem, obtoženim, da so v noči od 1. na 2. t. m. zapustili delo in tako povzročili obustavitev željezniškega prometa v kvar vojaškemu in političnemu položaju v zasadeni Julijski Benečiji.

Zastopnik obtožbe, kapitan Lupl, je zahteval, da naj se obtoženci obsodijo. Poudarjal je, da je bila stavka političnega značaja in da so jo izzvali ljudje, ki so, najbi spoznavno z Jugoslavijo, hoteli oškodovati italijansko državo. Branitelji dr. Pačoa in dr. Robba sta izvajala, da stavka ni imela svojega vzroka v političnih smetih, temveč je izbruhnila iz gospodarskih razlogov. Poudarjala sta, da so skoraj vsi obtoženci zapustili delo pod pritiskom drugih, od strahu pred drugimi. Posledaj je še poudarjal dr. Robba, da so bili obtoženci le orodje v rokah drugih, prevlečenjskih, in da bi bilo treba, ako bi se hotelo zadeti prave krivice, moralne povzročitelje stavke, ki so odgovorni zanj, poseči bolj visoko. Kolikor toliko je tudi on namigaval na to, da ima stavka politično ozadje in je posebno ostro prijel na socialno demokratiško vodstvo.

to izraža pesnik po treh pticah (po grlici, škranjčku in golobčku), ki jih vojak zaporedoma sreča na cesti in ki mu stopnjevalno prinašajo žalostno novico, da je deklet umrlo, dokler vojak sam ne sliši mrtvaškega zvona iz stelpa, nakar bržko zopolaka.

Askerčeva balada »Nočna potnica« je povest o brodarju, ki mora v lepi mesečni noči prevoziti grozno potnico Kugo na česni breg Drave. S strahom in pridušeno grozo zre vanjo brodar; čna pa raste in raste, dokler je ni polna vsa barčica. In dokler ne pove, da mora še mnogo ljudi umoriti in v prvi vrsti njega samega: mojstrska slika okuženega človeka, ki se s strahom zaveda svoje boleznin in se li skuša z vseni močmi rešiti, a tudi mojstrska alegorična slika o razmerah pri naših podravskih rojakih, ki so se mersi neprenehoma krčevito borili proti kugi s severa in levega brega Drave in ki so se le z velikimi žrtvami ubranili raznarodovalnih sil hudega nemškega pritiska. Baladi smemo prištevati med najboljša dela našega Mirka. Klavir postopa popolnoma samostojno in nam krasno slika posamezne dogodke. Posebno posrečeno je posnemanje konjskega peketanja v prvi baladi. Baladi poje člen zbora g. Simenc.

K sklepu so še trije zbori: Prekrasne srbske narodne, ki jih je povil v vencu slavni zborovodja in nabiratelj narodnega blaga St. Mohranec.

V snegu in »Pilek« pa sta dva kralja Adamovičeva zbora. V prvem izraža skladatelj kaj lepo hrepenenje po pomlad, drugi pa je legav in pristno naroden duh veje iz njega.

K. M.

Po nepredolgem posvetovanju je nato sodišče izreklo naslednjo razsodbo:

Na podlagi naredben kr. gubernijske oblasti, izdane 30. nov. 1918, se obtožena Andrej Jamšek in Jurij Maruza oproščata zaradi neobstajanja pregreška. Alojz Besednjak, Mihael Pavlin, Valentin Roblin, Fran Kokošar in Josip Batle pa se oproščajo zaradi nedokazane krivde ter se odreja, da se nemudoma izpuste iz zapore. Ferdinand Končnik (včeraj poročilu se je pomotoma čitalo »Jeroneč«) in Jakob Skopnik (Stropnik?) se obsodita v šleten zapor in globo 2000 lir, Ivan Prelog, Josip Goršek in Alojz Valentincič v šleten zapor in 500 lir globe, vseh ostalih 51 pa v šleten zapor in 200 lir globe. Vsi obsojenci imajo pravico vzklica na najvišje vojno sodišče tekom 24 ur.

• • •

se njihovi otroci mučijo z učenjem nemščine. Ali bi ne bilo bolj pametno, da bi se otroci ob urah, v katerih se mučijo z nemščino, poučevali v drugih, bolj važnih predmetih? Propadla Avstrija nas je slika k učenju nemščine v svoje germanizatorične, narodu našemu sovražne svrhe. Sedaj bi morali biti le veseli, da smo se iznebili tega nasilja in da smo rešeni tega jarma in pač ni treba, da sami zopet silimo v — jarem. Na nobeni ljudski šoli se ne poučuje več nemščina kot obvezen šolski predmet. Zato se nadajamo, da v tem oziru ne bo delala izjeme ravno narodno zavežna Vipava.

Naznanitev psov. Mestni magistrat opozarja lastnike in uravitelje psov, da pred 8. uro zvečer zasedejo svoje prostore. Začetek je določen točno na 8. ur in se bo tudi točno začelo. Nato se dvorana zapre in bo vstop dovoljen le v resledkih. Prepozna prihajanje moti izvajalce in poslušalce. Torej prosimo in priporočamo še enkrat točnost.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico v Trstu bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, 16. t. m., ob 10 predp. v šoli na Acquedotto z običnim dnevnim redom.

Predsednik.

Odsek mestnega učiteljstva. Podpisani vabim vse člane, mestno učiteljstvo, da pride v nedeljo ob 9½ v šolo na Acquedotto, da se dogovorimo o kandidatih svojega odseka. — Načelnik odseka mest. učit.

Tržaško ladjedelništvo, kakor poroča uradni »Osservatore«, kupi neka družba angleških kapitalistov.

Promet v tržaškem pristanišču meseca januarja 1919. Prispelo je 88 parnikov z 212.657 br. tonami, 742.190 q. 8331 vojaškimi in 4263 civilnimi potniki; odplulo je 96 parnikov z 225.255 br. tonami, 116.032 vojaškimi in 2207 civilnimi potniki. Vojnih ujetnikov meseca januarja ni bilo, dočim pa se jih je meseca novembra odpeljalo po morju iz Trsta 71.735, meseca decembra pa 642. V doku je bilo meseca decembra 9 parnikov z 29.280 tonami.

Naznanitev nezzgod. Naznanja se vsem prizadetim, da se morajo nezzgode, ki se dogode v obratih, ki so podvrženi dolžnosti zavarovanja, v smislu § 29. zakona, izdanega 28. decembra 1887, drž. zak. št. 1 iz 88, v roku, kakor ga določa ta zakon, naznaniti civilnemu komisarijatu za Trst in okolico v ul. 30. oktobra št. 7.

Vinske cene v Italiji. Apulska (Puglie), torej južno-italijska vina, boljše, se plačujejo po 12 do 13½ lir za stopnjo alkohola in hektoliter, res posebne vrste so precej dražje, navačna vina pa so: rdeča po 11 do 12, bela po 9 do 10½ lir za hektograd. Če vzamemo, da so naša vina približno 9stopnijska, bi taka vina stala v Italiji na mestu in sicer rdeča 99 do 198 lir, bela pa 81 do 94½ lir hektoliter, oziroma rdeča 247½ do 270, bela pa 202½ do 236½ kron, ali okroglo K 248 do 270 oziroma K 203 do K 1236 liter.

Mesna zastavljalnica. Dane, v petek, se bodo dopoldne in popoldne prodajali na javni dražbi razni že zapadli nedragoceni predmeti, zastavljeni meseca avgusta leta 1918, na zastavne listke serije 143 in sicer od št. 79.101 do št. 80.600.

Izgubil se je predsnočnim, 12. t. m., po prihodu vlaka državne železnice okoli polnoči, od državnega kolodvora tekom tramvajske vožnje do Chiozze papirnat ovitek, v katerem se je nahajala večja svota denarja. Pošteni najditelj se naproša, da najdeno svoto proti primerni nagradi odda v naši upravi.

Kdo vo kaj! Josip Toroš učitelj iz Gorice, blivši avstrijski častnik, ki je služil pri 47. pešpolku, je bil takoj o začetku vojne z Rusijo ranjen in prišel v ulemišstvo. Ze nekaj let ni nobenega sledu o njem, izvzenši samo ljudsko govorico, da je pri Čehoslovaki visok častnik. Kdor kaj pozitivnega ve o njem, ga prosim, da mi pišmenio ali ustmeno sporoči na naslov: Toroš Leopold, Skedenj 437 pri Trstu.

Izginil je šleten deček mašine, močne postave. Nosi črn suknjič, sivo volneno čepico, črne nogavice in copate. Govori slovenski in italijanski. Prosi se, posebno okoličani, ako bi ga kdo videl, da ga izroči proti nagradi tržaški kvesturi.

Poročilo varnostne oblasti za 11. t. m.: Včeraš ob 3 popoldne so bili aretirani, ker so kradli drva v škodo mestne uprave, Anton Babich, Ivan Celgaj, Roman Covacich, Anton Ansici in Bruno Schreiber.

— Ker je s se dvema drugima, ki pa ju niso našli, ukraдел iz hleva 2. artiljerijskega polka, nameščenega v Trstu, tri konje, je bil včeraš aretiran neki Ivan Škerl.

— Na svojem domu v ul. Molin a vapore št. 7 je bil aretiran Anton Podersak, ki je 28. januarja ušel iz zapore pri jezuitih.

— Včeraš ob 730 zvečer je bil aretiran menjalniški agent Artur Filippi, star 51 let, rojen in bivač v Trstu, ker je izdal ponarejene bankovce italijanske banke po 50 lir. Zaplenilo se je 8 bankovcev po 50 lir s serijo 8826 Q 107 T 191. Aretiran je bil tudi neki Santo Pezzer, star 28 let, ki je bil zapleten v stvari. (Kakor smo že poročali, je bil Filippi nedolžen in je že izpuščen.)

Iz pristanišča. Dospeli so parniki: »Croatia« iz Reke, »Graz«, »Sarajevo«, »Bellanoch« in »Bellena« iz Benetke, »Anglesea« iz Bahije; odplula sta: »Fiorenza I« in »Risveglio« v Benetke.

Ranjen v boju z vlomilci. Lastnik gostilne »Al due americani«, Paskal Malvasia, je bil predvčerajšnjim obveščen, da nameravajo njegovo stanovanje posestvi tatovci. Zato je sel včeraš domov in čakal v stanovanju. Okoli 10 zvečer je sedem neznanih možakov vdrla s silo v stanovanje. Malvasia se jim je uprl. Prišlo je do spopada, v katerem je bil gostilničar ranjen na glavi. Začel je klicati na pomoč. Prihiteli so ljudje, toda v tem so vlomilci že pobegnili. Poklicali so potem zdravnika rešilne postaje, ki je obvezal gostilničarja. Drogodek se je naznanil karabinjerski postaji v ul. Orologio, ki sedaj išče zločince.

Aprorizacijske stvari.

Konjsko meso.

Danes, 14. t. m., se bo prodajalo konjsko meso, dobavljeno po kr. vojski potom občine in sicer po K 5720 s kostmi in K 720 brez kosti v naslednjih mesnicah: Fantin, Cecilia 9, Enel, Donato Bramante 8, Tedeschi, del Pozzo 18, Vidmer, Industria 5, Masutti, Giulia 31, Svaghel, Giulia 5, Princivalli, Castaldi 4, Gušina, S. Giacomo in Monte 24, Nordio, S. Marco 36, Krel, Molin grande 32, Fortuna, Media 56.

Domače veselje.

Sklopil mestne delegacije. Na vprašanje glede samovoljne izpremembe imena Dunajske ulice v ul. Fabio Pinzi in Lipskega trga v trg Vittorio Veneto, kakor so napravili nekateri posamezniki, se je vzela naznanje županova izjava, da se tozadeven odsek bavi s stvarjo in v kratkem predloži delegaciji svoje predloge za vse izpremembe ukčnih imen, ki se zde potrebne ali primerne. Generalu Diazu in generalnemu zdravniku Santucci su izreče zahvala občine, ker je vrhovno armadno povelništvo dalo občini na razpolago veliko množino zdravilnega materiala in je zdravstveno vodstvo III. armade podarilo bolnišnicam znatne množine živil že v prvi polovici novembra 1918, dovolilo avtomobile za prevoz bolnikov ter dobavilo magdalenski bolnišnici in razkuževalnici velike množine razkuževalnin.

Nemščina kot obvezen šolski predmet se še vedno poučuje na ljudski šoli v Vipavi, ker tako zahteva nadučitelj Skala. Mi se ne čudimo temu gospodu, pač pa se čudimo Vipavcom, da dopuščajo v sedanjih časih, da

Ukraden vozič. Josip Vladović je naznanil karabinjerjem, da mu je neznan uzmovič ukradel vozič vreden 300 K.

Zalozgra na prestolu. Sedaj med vojno so listi večkrat poročali o zalozgri nekdanje mehičanske cesarice Šarlote, žene avstrijskega nadvojvode Maksimilijana. Sicer vemo, da so Zalozgre med ljudstvom ravnotako kakor one na prestolu, vendar ima pa življenje Šarlotino tako čudne dogodke, da jih tudi mi lahko omenimo. Pripravljamo nam o tem Hrvat Malortić v svojih spominih, ki obravnavajo zadnji del mehičanske drame. Ko se leta 1865. končala meščanska vojna v Zedinjenih državah in so kmetje to dobro pripravljeno armado, je bilo Napoleonove ekspedicije v Mehiko konec. Unija je videla v Maksimilijanu samo vsiljivca v francoski službi in je pustila Mehiki prosto roko; naj uredi svoje razmere z Maksimilijanom kakor hoče. Napoleon je bil preje sicer obljubil, da bo podpiral Maksa do zadnjega, a videč trdno voljo Amerikancev, je svojo armado takoj odpoklical. Šarlota začetkoma ni vedela, kako resna je stvar. Ko je pa izvedela resnico, je šla takoj k Napoleonu in ga je prosila, naj se zavzame za Maksa in njegov prestol. Odpotovala je torej iz Mehike v Pariz, polna upanja. A kmalu je prišla v Francijo, je začelo upanje giniti. Spočetila je bila sicer cesarskemu dvoru, da bo prišla, nihče je na obali ni prišel pozdravljat. Zatajila je svoje jezo in je nemudoma šla naprej v Pariz. Isti uspeh. Sprejeli jo niso tako, kakor je bila pričakovala, dvorni krogi so občevali z njo tako, kakor z vsako potujočo osebo, ki se ustavi slučajno na cesarskem dvoru. Tembolj je pa začela čutili, da je njeno potovanje v Evropo boj za življenje in smrt. Slednjič je pa prišel dan avdicije pri cesarju. Takoj po predstavi je odšel cesar s cesarico Evgenijo in Šarloto v notranje sobe, pustivši Šarlotino dvorno damo in spremstvo zunaj. Dama pripoveduje, Bog, kakšne so bile te ure čakanja, te ure bolečin. Razburjena sem bila tako, da me je kar nrzlica tresla. Nisem mogla poslušati, kaj se zgovarjajo ljudje okoli mene, niti nisem mogla zbrati svojih misli; moje srce in moji čuti so bili pri cesarici. Popolnoma sem bila pozabljena na okoliščino, ko me zdrumljo glasne besede iz moje jezga pozabljenja. Vsi smo se začudeno spogledali, slišali smo razločno jezni glas Šarlote. Slišala sem potnen nekaj topega, kakor če pade kako truplo na tla, sledilo so minute smrtno tišine, vse okoli mene je poslušalo. Slednjič odpre cesar vrata in me pokliče, glas se mi je od razburjenja tresel. Vrgla sem se k nogam moje ce

V Trstu, ul. Gioachino Rossini 12 vogal ul. delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. Plombiranja
Umetni zobje. Umetni zobje.

— Uradne ure blagajne od 9 do 13. —

